

شیوه‌های تربیت فرزند از نگاه امیرالمؤمنین(ع)

حبیب‌الله صابری‌نسب، پژوهشگر نهج‌البلاغه با بیان اینکه توجه به تربیت دینی فرزندان مهم‌ترین تکلیف والدین است، گفت: حضرت علی(ع) در نامه ۳۱ نهج‌البلاغه به این نکات تربیتی اشاره فرمودند.

حبیب‌الله صابری‌نسب، پژوهشگر نهج‌البلاغه با بیان اینکه توجه به تربیت دینی فرزندان مهم‌ترین تکلیف والدین است، گفت: حضرت علی(ع) در نامه ۳۱ نهج‌البلاغه به این نکات تربیتی اشاره فرمودند.

حبیب‌الله صابری‌نسب، پژوهشگر نهج‌البلاغه و مدرس دانشگاه، در گفت و گو با ایکن‌ا از استان مرکزی، بر ضرورت آشنایی کودکان و نوجوانان با مضامین و مفاهیم نهج‌البلاغه تأکید و بیان کرد: بسیار لازم است تا نویسندگان و حتی شعرا شعر کودک در این زمینه وارد شده و متناسب با سن و ذائقه نسل‌های آینده قلم‌فرسایی کنند. در این کتاب ارزشمند نکات ناب و بی‌بدیلی وجود دارد که می‌تواند در سرنوشت آنان اثرگذار باشد.

وی توجه به ابعاد روحی، روانی، جسمی و عاطفی فرزندان را یکی از تکالیف والدین برشمرد و اضافه کرد: نسبت به وظایف و حق فرزندان بر گردن پدر و مادر نسبت روایات بسیار وارد شده است و این امر نشان از اهمیت موضوع دارد. تربیت دینی و توجه به مؤلفه‌های تربیتی یکی از مواردی است که والدین باید نسبت به آن علم و آگاهی داشته باشند و در کنار فراگیری علوم تجربی از آموزش مبانی دینی در این حوزه غفلت نکنند. بدون شک اگر به بعد دینی توجه شود ناخودآگاه در ابعاد دیگر نیز از سلامت بیشتری برخوردارند.

صابری‌نسب به حدیثی از نبی مکرم اسلام(ص) که فرمودند: «أَكْرَمُوا أَوْلَادَكُمْ وَ أَحْسِنُوا أَدَبَهُمْ يُعَفَّرْ لَكُمْ، فرزندانان را گرامی دارید و خوب تربیت کنید، تا خداوند شما را بیامرزد» استناد کرد و گفت: تربیت فرزندان از اصولی‌ترین و اساسی‌ترین مباحث تربیتی و زیربنای تربیت‌های بعدی است؛ چراکه اگر در این امر توجه لازم و وقت کافی گذارده شود قطعاً آثار مثبت آن در گام اول خانواده و در گام دوم جامعه نمایان خواهد شد. نقل است که امام سجاد(ع) نیز در مقام تربیت فرزند از خداوند طلب کمک کرده و فرمودند: «بارالها! مرا در تربیت و تأدیب و نیکی فرزندانم یاری نما».

وی نامه ۳۱ نهج‌البلاغه معروف به نامه حضرت به فرزندان‌شان امام حسن(ع) را یکی از مستندات تربیتی دانست و اضافه کرد: در این نامه به نکات نغزی اشاره شده است که والدین می‌توانند برای تربیت فرزندان از آن بهره‌مند شوند. ورود به حوزه تربیتی کار راحتی نیست و اگر پدران و مادران به ویژه جوان‌ترها در کنار آموزش تربیتی از فراگیری مباحث تربیت دینی غفلت کنند شاید اثرات ناخوشایندی را در سطح جامعه شاهد باشیم. توجه به تربیت دینی یکی از شاخصه‌هایی است که والدین با توجه به افزایش شبکه‌های ماهواره‌ای، شبکه‌های مجازی و تولید برخی فیلم‌ها و سریال‌های مخرب باید بیش از پیش اهمیت دهند.

صابری‌نسب به حکمت ۳۹۹ نهج‌البلاغه: «وَ حَقَّ الْوَلَدُ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَ يُحَسِّنَ أَدَبَهُ وَ يُعَلِّمَهُ الْقُرْآنَ، و حق فرزند بر پدر این است، که برای او نامی نیکو برگزیند و نیکو ادبش کند و قرآنش بیاموزد» اشاره و تصریح کرد: متأسفانه آموزش‌های تربیت دینی امروز کمتر مورد توجه است و پدران و مادران توجه لازم به این امر مهم را ندارند. تربیت دینی فرزندان تاحدی مهم است که برای تحقق آن باید از سال‌های قبل از ازدواج برنامه‌ریزی کرد.

این مدرس دانشگاه با تأکید بر اینکه تربیت دارای زمان و فرصت طلایی است که والدین نباید آن را از دست دهند، ضرورت ورود دستگاه‌های فرهنگی در این حوزه را خواستار شد و افزود: در شرایط امروزی که دشمن با القای تفکرات ضددینی نوجوانان و جوانان ما را تهدید می‌کند، ضروری است که در این راستا برنامه‌ریزی‌ها دقیق و منسجم‌تر با خروجی بهتر تعریف شود. نباید والدین جوان‌را رها و به حال خود واگذار کرد، اگر ما برنامه نداشته باشیم برای والدین جوان ما برنامه‌ریزی کرده و ذائقه و فکر آنان را با خود همسو خواهند کرد.

هدف نهایی از تربیت

وی با بیان این نکته که توجه به تربیت فرزند نشان از هدفی غایی برای رسیدن به تعالی انسانی دارد، با طرح این پرسش که آیا هدف از فرزندآوری فقط افزایش نسل است؟ اظهار کرد: قطعاً هدف از فرزندآوری، فقط ازدیاد نسل نیست و تربیت نسلی دینی و قرآنی هدفی الهی است. در نظام تربیت اسلامی هدف از تربیت دینی، رساندن فرزندان به مقام عبودیت الهی، تسلیم بودن و تبعیت مطلق از حضرت حق است.

صابری نسب با اشاره به اینکه تربیت در ابعاد و انواع مختلفی همچون تربیت اخلاقی، اعتقادی، دینی و ... تعریف می شود، ادامه داد: توجه به تربیت دینی فرزندان قبل از ازدواج، ایام بارداری، سنین نوزادی و کودکی آغاز شده و در قالب مراقبت های نوجوانی و جوانی ادامه پیدا می کند. توجه به اقامه نماز، انجام فرائض دینی، تعلیم قرآن و علوم روز دنیا، توجه به نیازهای عاطفی، تعلیم علوم نظامی، تعلیم مبانی اعتقادی همچون گذشت، صبر، وفای به عهد از جمله مواردی است که باید به آن توجه داشت.

وی در پایان گفت: تربیت فرزند دارای نکات ظریفی است که باید مورد اهمیت واقع شود. عدم آگاهی از روش های تربیتی در ابعاد مختلف می تواند آثار مخربی برجای بگذارد. همه معلمان، دبیران آموزش و پرورش، اساتید دانشگاه، مسئولان فرهنگی و قرآنی در انجام این رسالت خطیر سهیم هستند و نباید به بهانه اینکه تربیت فرزندان فقط به عهده والدین است از تربیت نسلی معتقد و البته متخصص کوتاهی کنند. اگر همه ما سهم خود در این عرصه را به خوبی ایفا کنیم قطعاً جامعه ای عاری از آسیب خواهیم داشت یا آسیب ها به حداقل ممکن می رسد.